

OBSAH

TÉMA

Lokálne iniciatívy občianskej sféry v rozvoji sídiel

- FALŤANOVÁ, Ľubica: Editorial • 227
 FALŤANOVÁ, Ľubica: Lokálne iniciatívy občianskej sféry v rozvoji sídiel • 229
 BENŽA, Mojmír: Spoločensko-kultúrne aktivity a ich organizátori v obciach na Záhorí • 246
 DITMAROVÁ, Lucia: Nota Bene – pouličný kompas alebo „venujte pozornosť“. Etnografická sonda do jedného občianskeho združenia • 258
 LÁŠTICOVÁ, Barbara, PETRJÁNOŠOVÁ, Magda: Sociálne inovácie a sociálne identity: prípadová štúdia komunity slovenských migrantov a migrantiek v Írsku • 273
 BUČKO, Ladislav, SLÁVIKOVÁ, Petra: Špecifická inštitucionálnej náhradnej starostlivosti o deti v Kambodži • 289

ROZHOVOR

- BUENO GÓMEZ, Noelia: Antropológia, veda budúcnosti. 2. časť. Kríza astúrskej tradičnej kultúry z antropologického hľadiska. Interview so španielskym antropológom Adolfom Garcíom Martínezom • 302

SPRÁVY

- HLÔŠKOVÁ, Hana: Za Vilom Marčokom • 310
 BLAHOVÁ, Natália: Vzdelávací kurz Občianska spoločnosť v multidisciplinárnej perspektíve (Brno, 5. – 6. 4. a 19. – 20. 4. 2013) • 312

- BEŇOVÁ, Kamila: Správa z konferencie: o etnografii „doma“ (Praha, 22. – 24. 5. 2013) • 314
 HLÔŠKOVÁ, Hana: XV. Medzinárodný zjazd slavistov (Minsk, 20. 8. – 27. 8. 2013) • 317
 BOTÍKOVÁ, Marta, KANOVSKÝ, Martin: Diplomové práce na KEM FIF a USA FSEV UK v akademickom roku 2012/2013 • 319
 POTANČOK, Vladimír: Dizertačné práce v Ústave etnológie SAV v roku 2013 • 321
 KUSÁ, Magdaléna: Prezentácia publikácie *Competing Eyes: Visual Encounters With Alterity in Central and Eastern Europe* v Ústave etnológie SAV • 322

RECENZIE • ANOTÁCIE

- Hana Hlôšková, Ivo Pospíšil, Anna Zelenková (Eds.): Slavista Jiří Horák v kontexte literatúry a folklóru I-II (Zora VANOVIČOVÁ) • 324
 Hans Ritz: Die Geschichte vom Rotkäppchen (Viera GAŠPARÍKOVÁ) • 325
 Ivan Dubnička: Misa mäsa (Rastislava STOLIČNÁ) • 326
 Danko Moravčíková (Ed.): Vidiek a mládež v sociálnovedných reflexiách (Lenka BIELIKOVÁ) • 327
 G. V. Lubimovová: Vozrastnoj simbolizm v kul'ture kalendarnogo prazdnika russkogo naselenija Sibiri. XIX. – načalo XX. veka (Maja OVSJANNIKOVÁ) • 329
 Zvonko Martić, Vidoslav Vido Bagur: Vila bana zvala priko vrana. Tradijska odjeća, pjesme i plesovi Hrvata u Bosni i Hercegovini u 21. Stoljeću. A Fairy Called the Viceroy over the

Mountain of Vran. Traditional Clothing, Songs and Dances of Croats in Bosnia and Hercegovina in the 21st Century (Zuzana PANCZOVÁ) • 330

Petra Kelemen, Nevena Škrbić Alempijević: Grad kakav bi trebao biti. Etnološki i kulturoantropološki osvrti na festivale (Zuzana PANCZOVÁ) • 331

CONTENTS

THEMATIC FOCUS

Local Initiatives of the Civic Sphere in the Development of Residential Areas

- FALŤANOVÁ, Lubica: Editorial • 227
FALŤANOVÁ, Lubica: Local Initiatives of the Civic Sphere in the Development of Residential Areas • 229
BENŽA, Mojmír: Social-cultural Activities in Záhorie Villages and their Organizers • 246
DITMAROVÁ, Lucia: NOTA BENE – Street Compass or „Take Note“. An Ethnographic Probe of a Civic Association • 258
LÁŠTICOVÁ, Barbara, PETRJÁNOŠOVÁ, Magda: Social Innovations and Social Identities: Civic Initiatives of Slovak Migrants in the Republic of Ireland • 273
BUČKO, Ladislav, SLÁVIKOVÁ, Petra: Specifics of the Residential Care for Children in Cambodia • 289

INTERVIEW

- BUENO GÓMEZ, Noelia: Anthropology, Science of the Future, Part 2. The Crisis of Asturian Traditional Culture from the Anthropological Standpoint. An Interview with the Spanish Anthropologist Adolfo García Martínez • 302

NEWS

- HLŮŠKOVÁ, Hana: In Memory of Vilo Marčok • 310
BLAHOVÁ, Natália: The Civil Society Educational Course in a Multidisciplinary Perspective (Brno, 5. – 6. 4. a 19. – 20. 4. 2013) • 312
BEŇOVÁ, Kamila: Report from a Conference on the Ethnography „at Home“ (Praha, 22. – 24. 5. 2013) • 314

- HLŮŠKOVÁ, Hana: XV. International Congress of Slavists (Minsk, 20. 8. – 27. 8. 2013) • 317
BOTÍKOVÁ, Marta, KANOVSKÝ, Martin: Theses at KEM FiF and USA FSEV UK from the Academic Year 2012/2013 • 319
POTANČOK, Vladimír: Dissertations at the SAV Institute of Ethnology in 2013 • 321
KUSÁ, Magdaléna: Launch of *Competing Eyes: Visual Encounters With Alterity in Central and Eastern Europe* at the SAV Institute of Ethnology • 322

BOOK REVIEWS/REVIEW ESSAYS

- Hana Hlůšková, Ivo Pospíšil, Anna Zelenková (Eds.): Slavista Jiří Horák v kontexte literatury a folklóru I-II (Zora VANOVIČOVÁ) • 324
Hans Ritz: Die Geschichte vom Rotkäppchen (Viera GAŠPARÍKOVÁ) • 325
Ivan Dubnička: Misa mäsa (Rastislava STOLIČNÁ) • 326
Danka Moravčíková (Ed.): Vidiek a mládež v sociálnovedných reflexiách (Lenka BIELIKOVÁ) • 327
G. V. Ľubimovová: Vozrastnoj simvolizm v kul'ture kalendarnogo prazdnika russkogo naselenija Sibiri. XIX. – načalo XX. veka (Maja OVSJANNIKOVOVÁ) • 329
Zvonko Martič, Vidoslav Vido Bagur: Vila bana zvala priko vrana. Tradijska odjeća, pjesme i plesovi Hrvata u Bosni i Hercegovini u 21. Stoljeću. A Fairy Called the Viceroy over the Mountain of Vran. Traditional Clothing, Songs and Dances of Croats in Bosnia and Hercegovina in the 21st Century (Zuzana PANCZOVÁ) • 330
Petra Kelemen, Nevena Škrbić Alempijević: Grad kakav bi trebao biti. Etnološki i kulturoantropološki osvrti na festivale (Zuzana PANCZOVÁ) • 331

EDITORIAL

Spoločným menovateľom hlavných príspevkov Slovenského národopisu 3/2013 je téma občianskych iniciatív a aktivít vznikajúcich na pôde združení neziskového sektoru po roku 1989. Súhrn príspevkov dokladá rozmanitosť autorských prístupov v zobrazaní problematiky občianskych zoskupení, čím sa pre čitateľa odкрýva ich štruktúrálna rozmanitosť v oblasti organizačných otázok, v šírke pôsobenia a úloh v rôznych prostrediach.

Prvé tri príspevky od Ľubice Falťanovej, Mojmíra Benžu a Lucie Ditmarovej vznikli v rámci projektu Lokálne iniciatívy občianskej sféry v rozvoji sídiel (VEGA 2/0052/11). Ľubica Falťanová po teoretických príkladoch definícií združení ako spoločenských skupín, vymedzení neziskových združení z právneho hľadiska na Slovensku a ich funkcií, identifikuje občianske organizácie na príklade obce Lozorno (okres Malacky) v reálnom prostredí. Autorka hľadá odpoveď na otázku, v čom tkvie skutočnosť, že Lozorno samo organizáciou občanov prostredníctvom vysokého počtu združení a ich aktivitou dokáže zabezpečiť značnú časť potrieb miestneho obyvateľstva. Mojmír Benža vo svojom príspevku poukazuje na úlohu občianskych združení rozlišovaných podľa ich zamerania a vzniku v spoločensko-kultúrnom živote obcí v pomerne širokom regióne Záhoria (v okresoch Malacky, Senica a Skalica). Pomocou kartografického vyhodnotenia prehľadne sprístupňuje kalendárium podujatí a štruktúru organizátorov z oblasti verejnej správy a podľa typu zdruzenia. V obidvoch príspevkoch sa ukázalo, že z miestnych občianskych aktivít organizácií, formálnych alebo neformálnych, je značná časť postavená na tradičných zdruzeniach a spolkoch, ktorých súčasné pôsobenie kontinuálne nadväzuje na ich existenciu pred rokom 1989.

Príspevok Lucie Ditmarovej, tretí k občianskym združeniam pôsobiacim na Slovensku, obsahuje príklad občianskeho zdruzenia vzniknutého po roku 1989 pod vplyvom nových sociálnych skutočností. Zameriava sa na oblasť sociálnej starostlivosti. Autorka skúma Občianske združenie Proti prúdu prípadovo vo všetkých súvislostiach potrebných pre hĺbkovú charakteristiku zdruzenia – od medzinárodných kontextov vzniku, organizačnej štruktúry, činnosti, zameranej na podporu bezdomovcov v rôznych mestách Slovenska, nielen možnosťami predaja časopisu *Nota Bene*, ale i inými aktivitami, až po fundraising a pod.

Okrem predchádzajúcich etnológov prispeli k rozšíreniu pohľadu na činnosť občianskych organizácií autori z iných vedeckých odborov. Barbora Láštiová a Magda Petrjánošová, odborníčky z oblasti sociálnej psychológie, sa zaoberajú slovenskou

migrantskou komunitou v Dubline v rokoch 2004 – 2013 z troch teoretických perspektív: z pohľadu teórie sociálnych inovácií, sociálnej identity a transnacionálnej migrácie. Teórie sú konfrontované s výsledkami empirických výskumov slovenských migrantských neziskových organizácií, Slovenského centra – Írsko a časopisu *Slovak in Ireland*. Ladislav Bučko a Petra Sláviková predstavujú odbor zdravotníctva a sociálnej práce. V príspevku, zaradenom do Slovenského národopisu, približujú podmienky práce projektu *House of Family*, uskutočňovanom v Kambodži, ktorý je jedným z mnohých projektov katedry misiológie Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Tento projekt, zameraný na bezplatnú liečbu detí postihnutých HIV, je napojený na charitatívnu organizáciu *Maryknoll – Little Sprouts Program*, prvú organizáciu, ktorá začala poskytovať špeciálnu liečbu pre siroty v roku 2002.

Celok k problematike mimovládnych organizácií možno pôsobí zdanlivo nesúrodo, ale zodpovedá rôznorodosti združení občianskeho charakteru v ich cieľoch, podľa cieľových skupín a dosahu pôsobenia v teritoriálnom význame.

Z obsahu predkladaného čísla Slovenského národopisu upozorňujeme ešte napríklad na informáciu Natálie Blahovej (členky projektu VEGA 2/0052/11) zo vzdelávacieho kurzu občianskej spoločnosti uverejnenú v rámci správ. Čitateľom odporúčame aj rozhovor španielskej doktorandky Noeie Bueno Gómez s Adolfom Garcíom Martínezom, významným španielskym antropológom, a obsah pravidelných rubriík so správami, recenziami a anotáciami.

LUBICA FALŤANOVÁ,
Ústav etnológie SAV v Bratislave